

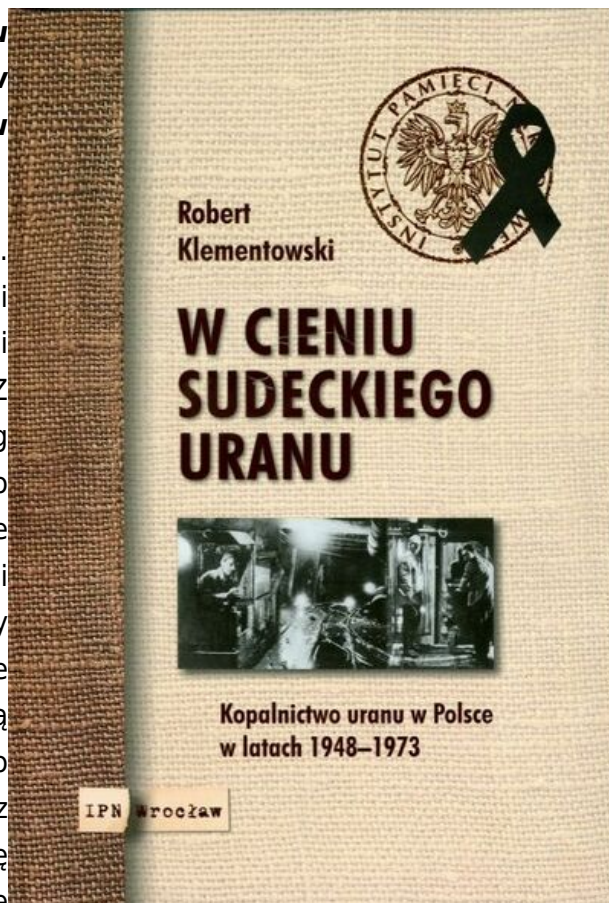
Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12852,W-cieniu-sudeckiego-uranu-Kopalnictwo-uranu-w-Polsce-w-latach-1948-1973.html>
17.04.2024, 17:45

W cieniu sudeckiego uranu. Kopalnictwo uranu w Polsce w latach 1948-1973

Robert Klementowski, *W cieniu sudeckiego uranu. Kopalnictwo uranu w Polsce w latach 1948-1973*, Wrocław 2010, 376 s.

Opracowanie składa się z ośmiu rozdziałów. W pierwszym opisano międzynarodowe i lokalne uwarunkowania powstania, rozwoju i likwidacji kopalnictwa rudy uranu w Polsce. Z jednej strony były to atomowy wyścig zbrojeń i zimna wojna, z drugiej dążenia do rozwoju w Polsce atomistyki, w tym przede wszystkim projekt budowy elektrowni atomowej. Rozdział drugi został poświęcony charakterystyce przedsiębiorstwa, które zajmować się miało działalnością poszukiwawczą i wydobywczą: opisano jego podległość, strukturę, lokalizację oraz majątek rzeczowy. Zwrócono także uwagę na utworzoną przy zakładach jednostkę organów bezpieczeństwa. Kolejny rozdział przedstawia zakres i efekty prowadzonych przez zakłady prac w zakresie poszukiwań rudy uranu. Kolejna część omawia działalność produkcyjną – wydobycie uranu, jego przetwórstwo na koncentrat, działalność uboczną a na koniec omówiono kwestię zbytu produkcji. Część piąta poświęcona została przedstawieniu sytuacji kadrowej oraz warunkom pracy – sposobom znajdowania pracowników, zmianom ich liczebności, warunkom płacowym i socjalnym (zakwaterowanie, wyżywienie, transport). Część szósta omawia kwestie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie

wypadkowości, zagrożeń ze strony promieniowania jonizującego i zapylenia. Przedstawiono także organizację zakładowej służby zdrowia oraz podjęto próbę odtworzenia stanu zdrowia pracowników w oparciu o źródła i wspomnienia. Kolejną część dysertacji to opis działalności organów bezpieczeństwa w stosunku do pracowników zakładów R-1. Rozdział ósmy ma charakter podsumowania. Przedstawiono w nim proces likwidacji zakładów oraz dokonano próby oceny kopalnictwa rudy uranu w kontekście gospodarczym, społecznym i politycznym – miejsce w strukturze polskiego przemysłu, zagrożenie dla środowiska i ludzi (kwestie odszkodowań dla byłych pracowników), znaczenie dla lokalnej społeczności i radzieckiego programu atomowego. Zadano w końcu pytanie o rolę kwestii uranowych w stosunkach polsko-radzieckich po II wojnie światowej.

Fragment Wstępu

Książka jest laureatką konkursu na najlepszą publikację dotyczącą energetyki jądrowej i jej wpływu na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Konkurs odbył się w ramach ogólnopolskiego programu współpracy spółki PGE EJ 1 z uczelniami wyższymi „Atom dla nauki” w 2013 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp

Rozdział 1. Uwarunkowania

Rozdział 2. Charakterystyka przedsiębiorstwa - powstanie, struktura, rozwój

Powstanie i podległość Przedsiębiorstwa Państwowego „Kopalnie Kowarskie”

Partia komunistyczna przy „Kopalniach Kowarskich”

Organa bezpieczeństwa przy „Kopalniach Kowarskich”

Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa „Kopalnie Kowarskie”

Lokalizacja zakładów

Inwestycje

Majątek rzeczowy przedsiębiorstwa

Gospodarka środkami trwałymi i obrotowymi w świetle zachowanych materiałów

Rozdział 3. Prace rewizyjne, poszukiwawcze i rozpoznawcze

Specyfika prac poszukiwawczych

Okres intensywnych poszukiwań (1948-1956)

Czas podsumowań (1957-1958)

Rozwiewanie złudzeń (1959-1965)

Wygaszanie działalności poszukiwawczej ZPR-1 (1966-1973)

Rozdział 4. Produkcja i zbył

Produkcja podstawowa - wydobycie rudy uranu

Złóża i ich eksploatacja

Kopalnia „Staszic”

Produkcja koncentratu uranowego

Działalność poboczna

Zbył produkcji

Rozdział 5. Zatrudnienie i warunki pracy

Kadra kierownicza i techniczna do połowy lat pięćdziesiątych

Wymiana kadr po 1955 r.

Werbunek pracowników

Partia a kadry

Wielkość zatrudnienia

Płace i inne świadczenia

Zakwaterowanie, wyżywienie, transport, kultura, akcja socjalna

Rozdział 6. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Organizacja służb bhp do 1956 r.

Wypadkowość w latach 1948-1956

Przyczyny i rodzaje wypadków

Problem zapylenia i zagrożenie promieniowaniem jonizującym do 1956 r.

Kompleksowa ocena stanu bhp z grudnia 1956 r.

Organizacja służby dozymetrycznej

Wyniki pomiarów promieniowania i działania zapobiegawcze

Zapylenie

Wypadkowość i higiena po 1956 r.

Organizacja i działalność służby zdrowia

Stan zdrowia pracowników kopalnictwa uranu w dokumentach i wspomnieniach

Rozdział 7. Działalność organów bezpieczeństwa

Działania prewencyjne

Działania ofensywne (rozpracowania operacyjne)

Rozdział 8. Podsumowanie

Likwidacja Zakładów Przemysłowych R-1
Kopalnictwo rudy uranu w strukturze polskiego przemysłu
Znaczenie dla polskiej gospodarki
Znaczenie lokalne zakładów
Skutki dla środowiska
Problem odszkodowań
Polskie kopalnictwo w radzieckim programie atomowym
Kopalnictwo uranu jako egzemplifikacja systemu uzależnienia

Gdzie kupić publikacje: